

Podle Trumpa jsme velmi inovativní

Karel Havlíček, který doprovázel Andreje Babiše v USA, říká, že se touto podporou musíme zaštitit při jednání s dalšími partnery

Nemůžu říct, že bych do toho nešel za žádnou cenu, odpovídá **místopředseda vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace** Karel Havlíček na otázku, zda by přijal nabídku jít do vlády. Teď to prý ale není aktuální.

LN Teď jste se s premiérem vrátil z USA, kde jste mimo jiné představovali strategii Česko, země pro budoucnost. Přesvědčili jste s touto strategií někoho?

Měli jsme jednání s 24 organizacemi, na 80 procentech z nich jsme představovali právě inovační strategii. Představili jsme ji zástupcům byznysu, investorů, výzkumných center, vědeckých institucí a třeba i židovským organizacím – Izrael je vnímán jako velmi inovativní země. V rámci setkání nešlo o to, někoho přesvědčit, že ta strategie je geniální. Šlo o to, ukázat Českou republiku jako zemi budoucnosti. Potenciálním investorům a partnerům ukazujeme nové parametry investičních pobídek a toho, co Česko nabízí. Chceme také Českou republiku prezentovat jako zemi, která je připravena podpořit inovativní lidi a vědce a vytvořit jim u nás zázemí.

LN A přijal tu strategii někdo pozitivně? S kým konkrétně jste ji řešili?

Setkali jsme se s vrcholným vedením firem jako IBM, Cisco, GE, Honeywell, Microsoft, Google, Rockwell a dalších. Většina z nich u nás už má nějaké aktivity, a tak chtějí vědět, co mohou od Česka dál očekávat. Sdělili jsme jim, že u nás je do určité míry vítán každý investor, ale s investiční pobídkou může nově počítat jen ten, kdo bude dávat peníze do výzkumu a vývoje a do inovací. Tyto investice budou podle nového zákona i měřitelné. Prezentovali jsme se v tom smyslu, že už nejsme zemí levné pracovní síly a že nechceme, aby se zisk u nás odpracoval a pak vygeneroval někde jinde. Jasně jsme řekli, že podpořen bude ten, kdo u nás bude tvořit zisk a investovat do inovací.

LN Přivážíte i něco reálného? Slíbil někdo investice nebo třeba otevření vývojového centra?

Většina zmíněných firem o další investice v Česku projevila zájem. Například GE Aviation tady investuje do spolupráce s ČVUT, bude spolupracovat na výzkumu v oblasti turbovtulových motorů, což je z našeho pohledu hodně zajímavá investice. Je to příklad toho, jak by měla vypadat spolupráce s takovými partnery. Investují do rozvoje studijních programů, do rozvoje výzkumu a vývoje a současně tu vybudují výrobní závod na ony produkty, které se testují a které by se v horizontu deseti let měly dostat do fáze prodeje a exportu.

LN Jednali jste například i o chystané snaze přilákat do Česka čtvrtého mobilního operátora? Třeba se zástupci AT&T, s kterými jste se potkali už v Davosu?

Toto téma jsme otevřeli obecně, nenabízeli jsme tu možnost jen AT&T. Řekli jsme, že se zvažuje aukce na čtvrtého operátora, což ale ještě není definitivní. Je to však cesta, která může nastat. Ale nemůžeme vlastně říci nic jiného než jen to, že soutěž bude otevřena pro všechny, kdo se přihlásí a splní parametry aukce.

LN Řešila se i otázka případného zvýšení cel na automobily?

Zdůraznili jsme, že zvýšení cel na auta by bylo velmi nešťastné. V detailu je ale vidět, že se prezident Trump nechová úplně nelogicky. Clo na evropská auta je v USA 2,5 procenta, zatímco v EU je na ta americká clo 10 procent. Trumpův postoj je tedy, doufáme, cestou k jednání. Ne snad o zvyšování cel v USA, ale třeba ke snížení cla na americká auta v Evropě.

LN Čím je trh v USA pro české podnikatele zajímavý?

V USA realizujeme velmi dobrou při-

Mířte-li na průměr, spadnete do podprůměru, vysvětluje Karel Havlíček. Takže doporučuje mířit vysoko.

FOTO MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA

danou hodnotu. Do Německa putuje asi třetina našeho exportu, ale z hlediska přidané hodnoty je to jen 19 procent. To do USA vyvezeme necelá 2,5 procenta objemu, ale v přidané hodnotě to je šest procent. To znamená, že v USA české firmy vydělávají. To je výborná zpráva pro menší a střední firmy. Těm nemůže jít o objem, nemohou soutěžit o tržní podíl. USA mají také jednu úžasnou vlastnost: je to velmi konkurenční prostředí, ale když máte něco výjimečného, opravdu dobrého, tak vám to právě Američané umí zaplatit. Když jste ale průměrní nebo podprůměrní, musíte mazat z USA pryč. Evropa vám umožní přežít

nerací a většího provázání se světem. Generace mladých podnikatelů už dnes není tolik vázaná na lokální prostředí, mladí běžně obchodují v Londýně, USA, jezdí po světě, stávají se sebevědomějšími. Domnívám se, že se to nedá vyřešit žádným nařízením, žádnou stimulací, je to otázka odžití jedné či dvou generací. Generace našich rodičů byla vychovávána tak, aby zapadla do průměru, a k excelenci tu nebyl předpoklad. U mé generace už to bylo o trochu méně a tak to jde postupně. Když není předpoklad k excelenci, vede to k průměrnosti a ta je problémem.

LN Daří se to?

Udělal mi radost, když prezident Trump jako jednu z prvních věcí řekl: „Vy jste vysoce inovativní země, která má velkou budoucnost.“ To ještě žádný státník o Česku neřekl. Pokud něco takového řekne nejlivnější muž na světě, je to pro nás výhodné z hlediska výchozí pozice jednání s dalšími partnery.

LN Lze takový přístup nadiktovat shora, tedy od politiků, nebo to musí vycházet zespodu z tlaku firem?

Musí to jít z obou stran. Firmám inovativnost nadiktovat nemůžete, to musí vzejít z trhu, z přesvědčení firem a z konkurenčního boje. Ale stát kolikrát je to hříšně a do určité míry dělá rozhodčího. Základem pro inovativnost je dobré a přehledné podnikatelské prostředí, ideálně s nízkou administrativou, dobrým daňovým prostředím a podobně. Když to bude fungovat, budou tu firmy investovat, a to i do inovací. A pak stát může třeba podpořit export.

LN Česko chce na vědu, výzkum a inovace do roku 2025 dávat 2,5 procenta HDP, do roku 2030 pak tři procenta. Jak toho dosáhnout, když dnes vydáváme necelá 1,8 procenta a růst ekonomiky zpomaluje?

My se tu bavíme o penězích, které jdou už dnes ze 60 procent z podnikatelského sektoru. Jestli to tedy budou 2,5 procenta, tak o tom rozhodne chování podnikatelů. My dokonce chceme, aby se podíl firem na tomto financování zvýšil ze 60 na 70 procent. To je i standard ve světě, proto musíme firmy stimulovat. Růst samozřejmě musí i samotné státní financování. Dnes stát vydává tímto směrem asi 37 miliard ročně a v roce 2025 by to mohlo být kolem 45 miliard. V jedné věci máme pravdu. Musí být vhodná ekonomická situace k tomu, aby firmy dávaly do výzkumu a investic peníze. Pokud by přišla krize, budou investovat jen těžko.

LN Máte pocit, že firmy využily období růstu a investovaly do inovací?

Trochu zaspaly a začínají teprve teď.

Karel Havlíček (49 let)

- Místopředseda vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)
- Šéfuje Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR
- Je stávajícím děkanem Fakulty ekonomických studií na VŠFS v Praze
- Vystudoval Stavební fakultu na ČVUT (obor pozemní stavby, 1992)
- Doktorát z ekonomie získal na Podnikohospodářské fakultě VŠE (2004)
- Habilitoval a jmenován docentem byl na Fakultě financí a účetnictví VŠE (2014)

LN Není to ale trochu pozdě, když vidíme přicházející zpomalení?

Berte to pragmaticky. V letech 2010–2011 skončila světová ekonomická krize. Z té byly firmy natolik vystresované, že několik let nebyly ochotny jít do jakéhokoli rizika. Zažily si finanční těžkosti, a tak jim dlouhou dobu trvalo, než si ověřily, že trh zase funguje. Teprve pak začaly připravovat investiční plány. To ale trvá třeba i dva či tři roky. Teprve teď dojíždí řada projektů, které se takto financují. Troufám si tak tvrdit, že zvýšená investiční aktivita našich firem nastala někdy po roce 2016. Osobně bych pak úplně nepanikařil, že jsme na konci ekonomického celku a teď nás čekají horší časy. Že šlapeme po vrcholu ekonomického růstu, se říká už poslední čtyři roky.

LN Teď ale vidíme, jak ekonomika zpomaluje. V roce 2017 rostla tempem 4,5 procenta HDP, loni tři a letos se čeká 2,5procentní růst...

Bezpochyby jde o nějaký indikátor, ale není to takový problém, jak se zdá. Problém je i jinde. Podle našich průzkumů 50 procent středních firem investuje do inovací jen ve chvíli, kdy jsou na to vázány nějaké strukturální fondy. Firmy často čekaly, jestli jim dopadnou žádosti o dotace. I to může být důvodem nižší investiční aktivity. V následujícím období tak bude velmi záležet, jestli budou firmy investovat, i na tom, jak budou koncipované výzvy strukturálních fondů pro období 2020 až 2028.

LN Premiéra Andreje Babiše doprovázíte na zahraničních cestách vy a ministři zůstávají doma. Nejde jen o návštěvu USA, ale i třeba lednovou návštěvu švýcarského Davosu. Samozřejmě řeknete, že je to kvůli strategii Česko, země pro budoucnost. Není za tím i něco jiného?

Jestliže je inovační strategie vlajkovou lodí naší vlády a prezentujeme se tím v cizině, je pochopitelné, že pana premiéra doprovází někdo, kdo to prezentuje i na odborné úrovni z pozice Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Navíc jsem řídil tým autorů strategie.

LN Stále častěji se spekuluje, že byste mohl vstoupit do vlády. Mluví se o MPO i vicepremiérském postu. Už jednou jste ale nabídku jít šéfovat MPO odmítl s tím, že jste extrémně vytížen jinde. Změnila se situace?

Času mám ještě méně. Je ale pravda, že jsem musel právě kvůli vládním věcem, primárně tedy v oblasti výzkumu a vývoje, v posledních měsících omezit a uspořádat si věci ve vlastním podnikání, v akademickém světě či se méně věnuji asociaci.

LN Nebylo by lepší se v tom angažovat rovnou z vicepremiérského postu?

Pro mě je důležité dnes to, že se za tuto oblast staví premiér a bere to za své téma. Když to prosazuje sám předseda vlády, je to pro výsledek lepší.

LN Jinak tedy. Kdyby přišla nabídka jít do vlády, přijal byste ji?

Nejsem fatalista, takže nemůžu říct, že bych do toho nešel za žádnou cenu. V současnosti jsou karty rozdány tak, že jsem s politikou spojen na odborné bázi, což mi vyhovuje. Do budoucna uvidíme.

ROZHOVOR TÝDNE

Karel Havlíček

S MÍSTOPŘEDSEDOU RVVI HOVOŘIL

**Vojtěch Wolf
a Luděk Vokáč**

v průměru, ale neocenil tolik ten nadprůměr.

LN Jak to, že Američané umí ocenit špičku?

Američané se nebojí riskovat, je to v jejich mentalitě. Neúspěch, který je spojen s tím rizikem, tam automaticky neznamená porážku. Znamená to, že se postavím na nohy a zkusím to znovu. Do určité míry je míra neúspěchu předpokladem pro budoucí úspěch. Dokonce si vás někde třeba v práci vybírají i podle toho, že zjistí, že vám něco nevyšlo. Když jste třeba s nějakým projektem zkrachoval, není to stigma. V USA je to bráno s respektem, tady spíše s despektem. Z toho pramení to, že u nás jsou podnikatelé méně ochotní jít do rizika, aby pak neměli problém, když se to nepodaří. To logicky směřuje k průměrnosti.

LN Dá se nějak bojovat s evropskou stigmatizací neúspěchu?

Myslím si, že je to otázka dalších ge-

LN Z Česka by se měl stát inovační lídr. Je to ale reálné?

Chcete-li se dostat vysoko, musíte mířit ještě výše. Ono to totiž obvykle dopadne o něco hůř. Takže když budete mířit na průměr, spadnete do podprůměru. Když pojede náš tým na mistrovství světa v hokeji, tak tam přece nepojedou s tím, že chtějí skončit na třetím místě. Jedinou ambicí by mělo být vyhrát. A když to nedopadne, uznám jiného vítěze a jedu dál. V principu odmítám mířit na průměr. Když říkám, že inovační lídr, je jasné, že takových lídrů je ve světě více. Ale mimo velkou trojku, jako jsou USA, Japonsko, Německo, jsou tu země, jako třeba Finsko, Švédsko, Dánsko, Švýcarsko či Izrael, které jsou pasované mezi nejnovější země, a to podle objektivních žebříčků. A to jsou země, se kterými se můžeme srovnávat. Musíme investovat a posouvat se mezi tuto elitu. Technologickou a vzdělávací infrastrukturu pro to máme. A také to musíme marketingově hlásit do světa.